

Sygn. akt III Ca 497/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Mirella Szpyrka

Sędzia SO Aleksandra Janas

Sędzia SR (del.) Roman Troll (spr.)

Protokolant Wioletta Matysiok

po rozpoznaniu w dniu 16 lipca 2014 r. w Gliwicach na rozprawie

sprawy z powództwa Z. R.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 11 grudnia 2013 r., sygn. akt I C 993/12

I zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż:

1 zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3 646,77 (trzy tysiące sześćset czterdzieści sześć złotych 77/100) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 17 maja 2012 r.,

2 oddala powództwo w pozostałym zakresie,

3 zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 304,75 (trzysta cztery 75/100) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu,

4 nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej tytułem pozostałych kosztów opinii biegłego:

a od powoda z zasądzanego na jego rzecz roszczenia wskazanego w punkcie 1 wyroku kwotę 406,98 (czterysta sześć 98/100) złotych,

b od pozwanej kwotę 219,14 (dwieście dziewiętnaście 14/100) złotych;

I oddala apelację w pozostałym zakresie;

II zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 178,70 (sto siedemdziesiąt osiem 70/100) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Roman Troll SSO Mirella Szpyrka SSO Aleksandra Janas

UZASADNIENIE

Powód Z. R. pozwem wniesionym do Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej w dniu 17 maja 2012 r. domagał się zasądzenia od pozwanej (...) Spółki Akcyjnej w W. na swoją rzecz kwoty 10 342 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz kosztów procesu według norm przepisanych wskazując, iż dochodzi należności głównej w wysokości 8 089,47 zł oraz skapitalizowanych odsetek 29 stycznia 2010 r. do dnia 7 maja 2012 r., a jego roszczenie jest związane z niepełnym odszkodowaniem wypłaconym przez pozwaną w części z tytułu szkody w mieniu objętym ubezpieczeniem.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie pozwu i obciążenie powoda kosztami procesu. W uzasadnieniu wskazała, że przeprowadziła postępowanie likwidacyjne i łącznie wypłaciła powodowi tytułem odszkodowania kwotę 9 515,11 zł, a kwota ta była wystarczająca i pozwalała na restytucję naturalną uszkodzonego mienia, przy czym zgodnie z zawartą umową ubezpieczenia odszkodowanie jest wypłacane w wartości rzeczywistej, a więc z potrąceniem zużycia technicznego, a nadto podniosła, że powód nie wykazał, iż wykonana była izolacja dachu garażu z wełny mineralnej.

Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 1 czerwca 2009 r. Z. R. zawarł z (...) Spółką Akcyjną w W. umowę „Kompleksowego ubezpieczenia (...)”, obejmującą m.in. ubezpieczenie mienia od ognia i innych żywiołów, której przedmiotem były budynki i budowle znajdujące się na stanowiącej własność powoda nieruchomości położonej w R. przy ul. (...). (...) obejmowało okres od 2 czerwca 2009 r. do 1 czerwca 2010 r. Umowa ubezpieczenia została potwierdzona polisą seria (...).

W dniu 12 stycznia 2010 r. miał miejsce pożar garażu położonego na nieruchomości powoda przy ul. (...) w R.. Powód zgłosił szkodę pozwanej, a ta w dniu 29 stycznia 2010 r. przyznała mu odszkodowanie w wysokości 7 286,07 zł oraz poinformowała powoda, że kwota ta obejmuje koszt remontu uszkodzonego w wyniku pożaru garażu, a nadto, że z uwagi na fakt zawarcia umowy ubezpieczenia według wartości rzeczywistej, od ustalonej wysokości odszkodowania potrącono zużycie techniczne w wysokości 2 008,28 zł.

Powód przedłożył pozwanej kosztorys budowlany z dnia 14 kwietnia 2010 r. dotyczący odbudowy zniszczonego w trakcie pożaru garażu pozwanego, w którym wartość kosztów określono na kwotę 17 374,32 zł.

W dniu 19 października 2010 r. pozwana przyznała powodowi dodatkowo tytułem odszkodowania kwotę 1 493,78 zł oraz poinformowała pozwanego, że kwota ta obejmuje koszt remontu uszkodzonego w wyniku pożaru garażu na podstawie przedłożonego przez pozwanego kosztorysu. Nadto pozwana poinformowała powoda, że w kosztorysie nie uwzględniła kosztów wykonania izolacji, gdyż podczas oględzin i zdemontowaniu części pokrycia nie stwierdzono jakichkolwiek śladów po obecności wełny mineralnej – brak stopionych śladów, powód nie przedstawił również żadnej części wełny mineralnej do oględzin. Z uwagi na zawarcie umowy ubezpieczenia w wartości rzeczywistej, od ustalonej wysokości odszkodowania w kwocie 11 190,22 zł potrącono zużycie techniczne w wysokości 2 410,37 zł. Z uwagi na fakt przeprowadzania prac remontowych systemem gospodarczym zysk nie został poniesiony w związku z czym zwrot kosztów zysku nie jest uzasadniony. Dopłata zysku będzie możliwa po przedstawieniu faktury VAT wraz z kosztorysem powykonawczym za wykonany remont.

Na podstawie decyzji z dnia 14 marca 2011 r. pozwana wypłaciła powodowi dodatkowo kwotę 735 zł tytułem odszkodowania.

Koszt odbudowy zniszczonego w trakcie pożaru w dniu 12 stycznia 2010 r. garażu pozwanego położonego na nieruchomości przy ul. (...) w R. wynosi 18 604,87 zł brutto.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej wyrokiem z dnia 11 grudnia 2013 r. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10 342 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 17 maja 2012 r. (pkt 1); zasądził

od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3 618 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2); nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej kwotę 626,12 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych w postaci wynagrodzenia biegłego (pkt 3).

W swoich rozważaniach Sąd Rejonowy podniósł, iż wątpliwości co do treści umowy ubezpieczenia dotyczącej tego czy suma ubezpieczenia była określona w wartości rzeczywistej czy też odtworzeniowej należy tłumaczyć na korzyść ubezpieczonego, dlatego też przyjął, iż odszkodowanie należy liczyć wg wartości odtworzeniowej, przy czym do uregulowania na rzecz powoda pozostaje kwota 9 089,76 zł tytułem należności głównej, ale odsetki od niej mogą być liczone dopiero od 24 września 2010 r., gdyż wówczas powód przedłożył pozwanej kosztorys. Uwzględniając wypłaconą już powodowi kwotę 9 515,11 zł, pozwana winna zapłacić powodowi jeszcze kwotę 9 089,76 zł tytułem odszkodowania na podstawie art. 805 § 1 kc oraz skapitalizowane odsetki, czyli łącznie 11 006,33 zł, dlatego też żądana w pozwie suma nie przewyższa należności odszkodowawczej i została zasądzona. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 i 2 kc oraz art. 482 kc, a o kosztach na podstawie art. 98 § 1 i 3 kpc, przy czym o nieuiszczonych kosztach sądowych na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 98 kpc.

Apelację od tego wyroku złożyła pozwana zaskarżając go w całości i zarzuciła naruszenie art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, art. 65 § 2 kc, art. 384 § 1 kc w związku z postanowieniami umownymi poprzez nieprawidłowe ustalenie, iż odszkodowania ma być ustalone wg wartości odtworzeniowej, a nie rzeczywistej, a także naruszenie art. 232 zd. 2 kpc i art. 233 § 1 kpc poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu z opinii biegłego umożliwiającego ustalenie wartości szkody wg wariantu wartości rzeczywistej i niewłaściwą ocenę zabranego materiału dowodowego skutkującą błędem w ustaleniach faktycznych oraz przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów polegającymi na ustaleniu, że symbol (...) jest niejednoznaczny, a szkoda powinna być rozliczona wg wartości odtworzeniowej, a nie rzeczywistej, przy czym wskazała, że opinia biegłej nie odpowiada na zadane przez pozwaną pytania.

Przy tak postawionych zarzutach pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów postępowania za obie instancje względnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania wskazując, że zarzuty apelacji są bezpodstawne, a pozwana nie złożyła zastrzeżenia do oddalenia dowodu z opinii biegłego.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje je za własne jednak z zastrzeżeniami poczynionymi poniżej, albowiem ustalenia te nie są pełne i wymagają uzupełnienia oraz uściślenia. Przede wszystkim należy uwypuklić, iż suma ubezpieczenia mienia od ognia i innych żywiołów wynosiła w umowie pomiędzy stronami

85 000 zł, z czego kwota w zakresie 50 000 zł dotyczyła budynków i budowli /k. 9 – 12, 65 – 68, ale wniosek jest niepodpisany, dopiero w aktach szkodowych znajduje się podpisany wniosek, jednak ich strony nie są numerowane/, poza tym kosztorys został przedłożony przez powoda pozwanej 24 września 2010 r. /akta szkody/.

Należy także zwrócić uwagę, że dokonując ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy nie wyciągnął z nich właściwych wniosków i nie porównał żądania pozwu z ustaleniami co do wysokości szkody, albowiem w pozwie powód dochodził należności głównej w wysokości

8 089,47 zł, a więc tylko taką kwotę mógłby maksymalnie otrzymać w toku postępowania. Jednocześnie porównanie wysokości wyliczonej szkody z już wcześniej uregulowanymi należnościami z tego tytułu przez pozwaną wskazuje, że pozostała do uregulowania kwota 9 089,76 zł, ale powód dochodził należności głównej w kwocie niższej (8 089,47 zł), a więc tylko taka mogłaby mu być zasądzona.

Ponadto należy poczynić zastrzeżenie dotyczące wysokości odszkodowania wyliczonego przez biegłą co do izolacji (pkt 1.13 kosztorysu), która w wartości brutto wynosi 5 077,73 zł (kwota 4 162,07 zł powiększona o 22% podatek od towarów i usług).

W sprawie sporne było w jakiej wartości ma być wypłacone odszkodowanie (rzeczywistej czy odtworzeniowej) oraz czy wypłacona kwota przez pozwaną przed procesem w całości je zaspokaja.

Pozwana wskazywała, że odszkodowanie jest wypłacane wg wartości rzeczywistej powołując się na literę (...) umieszczoną we wniosku o zawarcie umowy. Powód kwestionował to stanowisko, a pozwana w żaden sposób nie wykazała jakiej treści umowę w tym zakresie strony zawarły i na tą okoliczność nie powołała żadnych dowodów mogących doprowadzić do ustalenia treści oświadczeń złożonych przez strony. Nie sprostowała więc wykazaniu tej okoliczności (art. 6 kc), a w ogólnych warunkach ubezpieczenia znaczenie litery (...) w żaden sposób nie zostało wyjaśnione, nawet we wniosku brak wskazania jakie ta litera ma znaczenie, w umowie też nie ma takiego wskazania. Trudno więc było ustalić, że właśnie w sposób interpretowany przez pozwaną złożono oświadczenia stron. Dlatego też odszkodowanie musiało zostać wyliczone wg wartości odtworzeniowej [por. art. 12 ust. 4 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 950 ze zm.)].

Wysokość szkody została wyliczona przez biegłą na kwotę brutto 18 604,87 zł, przy czym w zakresie izolacji z wełny mineralnej (pkt 1.13 kosztorysu) biegłą wyliczyła wartość netto 4 162,07 zł, co daje wartość brutto 5 077,73 zł. Ustalenie to jest o tyle konieczne, że powód w żaden sposób nie wykazał, iż taka izolacja w garażu w ogóle była, a twierdził, że przeprowadził w tym zakresie remont. Pozwana zaprzeczyła tej okoliczności, a biegłą wyliczając szkodę oparła się w tej części tylko na oświadczeniu powoda, które w żaden sposób nie zostało udowodnione. Na okoliczności związane z wykonaniem izolacji z wełny mineralnej powód nie zgłosił żadnych wniosków dowodowych, a w tym zakresie to jego obciąża ciężar dowodowy (art. 6 kc). W takim stanie sprawy ta okoliczność musi zostać uznana za niewykazaną, dlatego też z wartości szkody wyliczonej przez biegłą trzeba odjąć kwotę dotycząca punktu 1.13 jej kosztorysu w wartości brutto.

Takie ukształtowanie stanu faktycznego pozwala na wyliczenie należnego powodowi odszkodowania zgodnie z jego żądaniem, a więc należności głównej 8 089,47 zł pomniejszonej o 5 077,73 zł, czyli kwoty 3 011,74 zł. Odsetki skapitalizowane przez powoda mogą dotyczyć więc tylko tej kwoty, a muszą być liczone od dnia 24 września 2010 r., albowiem wówczas powód przedstawił pozwanej kosztorys co wg ogólnych warunków ubezpieczenia powoduje wymagalność roszczenia (§ 53 ust. 1 i 2) w tym zakresie już po dokonanych wcześniej zawiadomieniu o szkodzie (§ 56). Odsetki od kwoty 3 011,74 zł od dnia 24 września 2010 r. do 7 maja 2012 r. (tak jak żądał powód) wynoszą 635,02 zł, a więc całość zasadnego żądania w tym zakresie wynosi 3 646,77 zł (suma należności głównej i skapitalizowanych odsetek). Taką więc kwotę należało powodowi zasądzić, gdyż nie można było orzec ponad jego żądanie.

Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy przeprowadził ocenę dowodów i w żadnej części nie naruszył w tym zakresie wskazanych w apelacji przepisów postępowania, za wyjątkiem tego, ale to nie zostało ujęte w apelacji i nie dotyczy oceny dowodów, że orzekł ponad żądanie, gdyż nie przymierzył wysokości szkody wyliczonej przez biegłą pomniejszonej o już wypłacone odszkodowanie do wysokości żądania powoda zgłoszonego w pozwie co do należności głównej. Opinia biegłej jest wyczerpująca i odpowiada na pytania postawione przez pozwaną /k. 120/. Nie sposób zaś uznać stanowiska biegłej za nieprawidłowe, jeżeli nie miała zlecenia sporządzenia opinii celem ustalenia odszkodowania wg wartości rzeczywistej.

W żaden sposób pozwana nie mogła też skutecznie zakwestionować oddalenia jej wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego, gdyż w tym zakresie nie złożyła stosownego zastrzeżenia w trybie art. 162 kpc. Jednocześnie dopuszczanie dowodu z urzędu na okoliczność ustalenia wysokości szkody wg wartości rzeczywistej nie było istotne dla rozstrzygnięcia, gdyż pozwana nie wykazała, iż w taki sposób była skonstruowana umowa pomiędzy stronami (art. 227 kpc i art. 6 kc).

Z powyższych względów zarzuty apelacji tylko w części okazały się zasadne, a w pozostałym zakresie były bezzasadne, albowiem nie zostały naruszone przepisy prawa materialnego ani procesowego podniesione w apelacji, a jedynie na skutek nieprawidłowego odniesienia stanu faktycznego sprawy do zgłoszonego żądania (art. 321 § 1 kpc) i naruszenia art. 6 kc należało zmienić zaskarżone orzeczenie. Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego okazało się także, iż kwota odszkodowania należnego powodowi w tym procesie jest niższa od zasądzonej, musi bowiem jej wysokość uwzględniać jego żądanie zgłoszone w pozwie oraz wykazanie dowodowe okoliczności istotnych do rozstrzygnięcia sprawy, a powód nieprawidłowo skapitalizował część odsetek licząc je od niewłaściwej daty i kwoty, a dodatkowo dochodził także odszkodowania w części dotyczącej izolacji z wełny mineralnej nie wykazując, że taka izolacja była wykonana (na tę okoliczność nie zgłosił żadnego dowodu). Jego żądanie musiało więc zostać w części oddalone (częściowo w zakresie skapitalizowanych odsetek i w zakresie izolacji z wełny mineralnej).

Mając powyższa na uwadze należało w oparciu:

1 o art. 386 § 1 kpc w zawiązku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, art. 6 kc, art. 805 § 1 kc, art. 824 § 1 kc jak w punkcie I wyroku co do podpunktów 1 i 2, gdyż żądanie powoda tylko w części okazało się zasadne,

2 o art. 386 § 1 kpc w zawiązku z art. 100 kpc jak w punkcie I wyroku co do podpunktu 3, albowiem powód wygrał postępowanie w pierwszej instancji w 35%, a poniósł koszty w wysokości 3 618 zł (opłata sądowa – 518 zł, zaliczka na biegłego – 700 zł, wynagrodzenie pełnomocnika – 2 400 zł), przy czym pozwana poniosła koszty wynagrodzenia pełnomocnika – 2 400 zł i opłaty od pełnomocnictwa – 17 zł, suma tych kosztów wynosi 6 035 zł, a więc powód powinien ponieść koszty w wysokości 3 922,75 zł, a poniósł niższe, dlatego też musi zwrócić pozwanej kwotę 304,75 zł,

3 o art. 386 § 1 kpc w zawiązku z art. 100 kpc i art. 113 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 90, poz. 594 ze zm.) jak w punkcie I wyroku co do podpunktu 4, albowiem powód przegrał proces w 65%, a pozwana w 35%, przy czym pozostały do rozliczenia koszty opinii biegłego w kwocie 626,12 zł, które nie zostały pokryte z zaliczki powoda, dlatego też każda ze stron co do części, w której przegrała ponosi te koszty, ale co do powoda należało je ściągnąć z zasądzonych na jego rzecz roszczenia,

4 o art. 385 kpc w zawiązku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, art. 6 kc, art. 805 § 1 kc, art. 824 § 1 kc jak w punkcie II wyroku, albowiem apelacja w pozostałej części była bezzasadna,

5 o art. 100 kpc jak w punkcie III wyroku, albowiem pozwana przegrała apelację w 65%, a poniosła koszty w kwocie 1 718 zł (wynagrodzenie pełnomocnika – 1 200 zł, opłata od apelacji – 518 zł), przy czym powód poniósł koszty wynagrodzenia pełnomocnika w wysokości 1 200 zł, łączna więc wysokość kosztów w postępowaniu odwoławczym wyniosła 2 918 zł, dlatego też pozwana powinna ponieść koszty w wysokości 1 896,70 zł, czyli musi zwrócić powodowi kwotę 178,70 zł, bo wygrał on w większej części, a poniósł koszty w wysokości 1 200 zł, zaś powinien ponieść w wysokości 1 021,30 zł.

SSR (del.) Roman Troll SSO Mirella Szpyrka SSO Aleksandra Janas